

(Ф 03.02 - 91)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Навчально-науковий інститут Економіки та менеджменту
Факультет менеджменту та логістики
Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств

ЗАТВЕРДЖУЮ
Т.в.о. ректора університету

_____ 2016р.

Система менеджменту якості

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

"Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності"

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Спеціалізація: «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»

Курс – 1

Семестр – 1, 2

Аудиторні заняття – 85

Диференційований залік – 1 семестр

Самостійна робота – 110

Екзамен – 2 семестр

Усього (годин/кредитів ECTS) – 195/6,5

Курсова робота (1) – 2 семестр

Індекс НМ-6-073/16-2.1.1

СМЯ НАУ НІ 11.02.03-01-2016

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.03 – 01-2016
		Стор. 2 із 7	

Навчальну програму дисципліни "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності" розроблено на основі освітньо-професійної програми, навчального плану НМ-6-073/16 підготовки фахівців освітнього ступеня «Магістр», спеціальності 073 «Менеджмент», спеціалізації «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» та відповідних нормативних документів.

Навчальну програму розробив:

професор кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності підприємств _____ В. Марченко

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 073 "Менеджмент", спеціалізації "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності" – кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств, протокол № __ від «__» _____ 2016 р.

Завідувач кафедри _____ В. Новак

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради навчально-наукового інституту Економіки та менеджменту, протокол № __ від «__» _____ 2016 р.

Голова НМРР _____ О.Борисенко

УЗГОДЖЕНО
Декан ФМЛ
_____ О.Ільєнко
«__» _____ 2016 р.

УЗГОДЖЕНО
Директор ННІЕМ
_____ В. Матвєєв
«__» _____ 2016 р.

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.03 – 01-2016
		Стор. 3 із 7	

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма навчальної дисципліни "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності" розроблена на основі "Методичних вказівок до розроблення та оформлення навчальної та робочої навчальної програм дисциплін», введених в дію розпорядженням від 16.06.2015р. №37/роз.

Дана навчальна дисципліна посідає важливе місце в системі професійної підготовки менеджерів, оскільки оволодіння питаннями методології та методичного інструментарію організації та управління зовнішньоекономічною діяльністю дає можливість нарощувати матеріальний та нематеріальний капітал, допомагає приймати виважені управлінські рішення на основі світового досвіду господарювання, що забезпечує розвиток організації (підприємства) в умовах ринкових відносин.

Метою викладання дисципліни «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» полягає у формуванні у майбутніх менеджерів системи спеціальних знань і практичних навичок щодо прийняття і виконання управлінських рішень у сфері ЗЕД.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- вироблення навичок розроблення та реалізації стратегічних та тактичних планів у сфері ЗЕД;

- організація ЗЕД;
- мотивація персоналу, контроль, діагностування та регулювання ЗЕД;
- здійснення оцінювання та управління ризиками ЗЕД;
- вироблення ефективних управлінських рішень у сфері ЗЕД;
- формування системи інформаційного забезпечення ЗЕД;
- управління транснаціональними компаніями;
- здійснення антикризового управління в ЗЕД.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- методи управління зовнішньоекономічною діяльністю;
- етапи організації зовнішньоекономічної діяльності підприємства;
- осовну документацію, необхідну для здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Вміти:

- самостійно організовувати зовнішньоекономічну діяльність підприємства;
- самостійно збирати необхідну документацію для здійснення ЗЕД;
- самостійно аналізувати та планувати ЗЕД підприємства;
- контролювати, діагностувати та планувати ЗЕД підприємства.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з трьох навчальних модулів, а саме:

- навчального модуля № 1 "Теоретичні підходи до організації та планування зовнішньоекономічної діяльності",
- навчального модуля №2 "Управлінські рішення в зовнішньоекономічній діяльності", кожен з яких є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Окремим третім модулем є курсова робота, яку студент виконує в другому семестрі. КР є важливою складовою закріплення та поглиблення теоретичних та практичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни.

Навчальна дисципліна "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності" базується на знаннях таких дисциплін, як: «Міжнародний менеджмент та маркетинг», «Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції» та є базою для вивчення таких дисциплін, як:

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.03 – 01-2016
		Стор. 4 із 7	

«Стратегічне управління корпораціями», «Управління інноваціями та внутрішньофірмове підприємництво» та інших.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Модуль №1 "Теоретичні підходи до організації та планування зовнішньоекономічної діяльності"

Тема 2.1.1. Теоретичні засади менеджменту ЗЕД. Місце дисципліни в системі підготовки фахівця з менеджменту. Теоретичні та правові основи управління ЗЕД в Україні. Основні закони та підзаконні акти, що регулюють ЗЕД в Україні. Система державних органів управління ЗЕД. Експортні і імпорتنі торговельні потоки. Зовнішньоторговельна політика держави. Суб'єкти та об'єкти експортно-імпорتنих операцій.

Тема 2.1.2. Планування ЗЕД. Сутність планування ЗЕД. Принципи та види планування ЗЕД. Стратегічне планування ЗЕД. Технологія розроблення стратегій у сфері ЗЕД. Виробничі, фінансові, маркетингові, організаційні, конкурентні, товарні та інші стратегії у сфері ЗЕД. Моделі вибору оптимальних стратегій у сфері ЗЕД. Критерії вибору стратегій.

Тема 2.1.3. Прогнозування у сфері ЗЕД. Тактичне планування ЗЕД. Індикатори ЗЕД. Підходи до планування ЗЕД. Засоби планування. Планування виходу підприємства на нові ринки збуту. Оперативно-календарне планування у ЗЕД. Поопераційне планування при здійсненні ЗЕД.

Тема 2.1.4. Бюджетне планування ЗЕД. Планування фінансового забезпечення ЗЕД. Планування грошових потоків в ЗЕД. Планування залучення внутрішніх та міжнародних кредитів. Планування витрат, що супроводжують ЗЕД.

Тема 2.1.5. Особливості бізнес-планування міжнародних інвестиційних проєктів.

Сутність та необхідність управління експортними та імпорнтними операціями малих і середніх підприємств. Фактори, які визначають особливості ЗЕД малих і середніх підприємств. Класифікація і сутність організаційних форм управління ЗЕД малих і середніх підприємств. Організаційні форми управління експортними операціями малих і середніх підприємств.

Організація співпраці із закордонними посередниками (простими посередниками, повірниками, комісіонерами, консигнаторами, торговими агентами, збутовими посередниками).

Тема 2.1.6. Організація ЗЕД. Основні форми проектування організацій, задіяних у ЗЕД. Особливості побудови організаційної структури управління залежно від розмірів підприємства та масштабів ЗЕД.

Тема 2.1.7. Організація закордонної виробничо-господарської діяльності великих та малих підприємств. Сутність і необхідність управління ЗЕД великих підприємств. Види закордонних філій і дочірніх підприємств. Види організаційних структур управління ЗЕД великих підприємств. Різновиди органів управління ЗЕД великих підприємств.

Тема 2.1.8. Кадрова політика у ЗЕД. Підбір персоналу. Оцінювання персоналу. Навчання та підвищення кваліфікації персоналу. Висування на керівні посади в зарубіжних філіях міжнародних компаній. Підготовка персоналу для роботи за кордоном. Атестація і ротація кадрів. Посадові обов'язки менеджерів ЗЕД та фахівців у сфері ЗЕД (економіста відділу ЗЕД, експерта з митної діяльності, декларанта, інженера відділу ЗЕД тощо). Взаємовідносини відділу ЗЕД з іншими підрозділами підприємства.

2.2. Модуль №2 "Управлінські рішення в зовнішньоекономічній діяльності"

Тема 2.2.1. Мотивація працівників у сфері ЗЕД. Форми та методи мотивації персоналу, задіяного у сфері ЗЕД. Особливості використання різних форм та систем оплати праці для працівників та керівників, задіяних у сфері ЗЕД. Міжнародна практика формування мотиваційних систем.

Тема 2.2.2. Роль етики у забезпеченні ЗЕД. Вплив корпоративної культури та етики бізнесу на взаємодію з іноземними контрагентами. Особливості взаємодії персоналу підприємства із іноземними контрагентами з урахуванням традицій ведення підприємницької діяльності у різних країнах.

Тема 2.2.3. Контроль, діагностування та регулювання ЗЕД. Сутність контролювання ЗЕД. Попередній, поточний, завершальний; суцільний, вибірковий, періодичний, перманентний, разовий контроль ЗЕД. Етапи контролю ЗЕД. Фактологічні, розрахунково-аналітичні та документальні методи контролю ЗЕД. Експертиза у ЗЕД. Контроль укладання та виконання зовнішньоекономічних договорів.

Тема 2.2.4. Регулювання ЗЕД. Форми та інструменти регулювання ЗЕД. Роль регулювання у забезпеченні якісних управлінських процесів у сфері ЗЕД.

Тема 2.2.5. Методи менеджменту та управлінські рішення у ЗЕД. Сутність ат види методів менеджменту у ЗЕД. Економічні, технологічні, соціально-психологічні та адміністративні методи менеджменту ЗЕД. Документування у ЗЕД. Ключові документи, що супроводжують зовнішньоекономічні операції. Механізми трансформування методів менеджменту ЗЕД в управлінські рішення.

Тема 2.2.6. Види управлінських рішень у ЗЕД та рівні їх прийняття. Фактори, які впливають на процес прийняття та реалізації рішень у сфері ЗЕД. Інформаційне забезпечення прийняття управлінських

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.03 – 01-2016
		Стор. 5 із 7	

рішень у ЗЕД. Форми зберігання інформації. Механізм збирання, аналізування та оброблення інформації у ЗЕД. Забезпечення захисту інформації організації у ЗЕД. Оптимізація управлінських рішень у ЗЕД.

Тема 2.2.7. Ризики при прийнятті рішень у ЗЕД. Ризики внутрішнього середовища (ресурсні, виробничо-господарські, комерційні), ризики зовнішнього середовища (економічні, соціальні, політичні, адміністративно-законодавчі, природно-екологічні, науково-технічні). Підходи до оцінювання та ідентифікування ризиків, встановлення ймовірності, міри та ціни ризиків.

Тема 2.2.8. Антикризовий менеджмент ЗЕД. Стадiальнi кризи у свiтовiй економiцi та їх вплив на ЗЕД підприємств. Кризи життєвого циклу підприємства та їх вплив на ЗЕД.

Тема 2.2.9. Інструментарій запобігання кризовим явищам у ЗЕД. Діагностування кризових явищ у сфері ЗЕД. Діагностування загрози банкрутства суб'єктів ЗЕД.

2.3. Модуль №3 «Курсова робота»

Курсова робота (КР) з дисципліни виконується у другому семестрі, відповідно до затверджених у встановленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни в області управління ЗЕД підприємства.

Виконання КР є важливим етапом у підготовці до виконання дипломного проекту (роботи) майбутнього фахівця з менеджменту зовнішньоекономічної діяльності.

Конкретна мета КР міститься в аналізі ЗЕД діючого підприємства-суб'єкта ЗЕД та розробці пропозицій щодо удосконалення та оптимізації ЗЕД даного підприємства.

Для успішного виконання курсової роботи студент повинен **знати** основні стратегії у сфері ЗЕД, етапи регулювання ЗЕД, основні методи менеджменту у ЗЕД, підходи до прийняття управлінських рішень у сфері ЗЕД, методи оцінювання та ідентифікування стану та параметрів ЗЕД, **вміти** самостійно аналізувати ЗЕД підприємства, самостійно розраховувати та аналізувати показники ефективності ЗЕД підприємства, надавати рекомендації щодо підвищення ефективності ЗЕД підприємства, самостійно приймати управлінські рішення у ЗЕД.

Виконання, оформлення та захист КР здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

Час, потрібний для виконання КР, – до 30 годин самостійної роботи.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

3.1. Основні рекомендовані джерела

3.1.1 Гуріна Г.С., Луцький М.Г., Мостенська Т.Л., Новак В.О. Основи зовнішньоекономічної діяльності.: Підручник / Г.С. Гуріна, М.Г. Луцький, Т.Л. Мостенська, В.О. Новак.- К.: Сузір'я, 2007.- 425с.

3.1.2. Луцький М.Г., Марченко В.М., Давиденко В.В., Кам'янецька О.В. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Навчальний посібник./ М.Г. Луцький, В.М. Марченко. - К: Сузір'я, 2007.- 484с.

3.2. Додаткові рекомендовані джерела

3.2.1. Дахно І.І. Зовнішньоекономічна діяльність: Навч. посібник. / І.І. Дахно. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 360 с.

3.2.2. Козак Ю.Г. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник./Ю.Г. Козак. - К. 2006. - 792 с.

3.2.3. Козик В.В., Панкова Л.А. Зовнішньоекономічні операції та контракти: Навчальний посібник / В.В. Козик, Л.А. Панкова. - К.: В.Д. «Професіонал», 2004. - 288 с.

3.2.4. Маховикова Г.А. Внешнеэкономическая деятельность / Г.А. Маховикова, Е.Е. Павлова. - М.: ЭКСМО-Пресс, 2009. - 320 с. (Серия: Учебный курс: Кратко и доступно.)

